SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS
PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā 2026. gada 30. oktobrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 194/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. Atzīt Krimināllikuma 70.[11] panta pirmo daļu, Kriminālprocesa likuma 356.–358. pantu un 59. nodaļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta otrajam teikumam un 105. pantam.

1.2. Atzīt Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas otro teikumu, 62. un 63. nodaļu par neatbilstošu Satversmes 92. panta pirmajam teikumam.

1.3. Atzīt apstrīdēto regulējumu par spēkā neesošu attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju no pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

1.4. Novērst Pieteikuma iesniedzējas pamattiesību aizskārumu krimināprocesā Nr. [numurs].

2. Atbilstoši Krimināllikuma 70.[11] panta pirmajai daļai noziedzīgi iegūta manta ir jebkāds ekonomisks labums, kas personas īpašumā vai valdījumā tieši vai netieši nonācis noziedzīga nodarījuma izdarīšanas rezultātā. Kriminālprocesa likuma 356.–358. pants paredz kārtību rīcībai ar noziedzīgi iegūtu mantu. Proti, kārtība, kādā manta tiek atzīta par noziedzīgi iegūtu, kādā tā tiek atdota, kā arī kādā

tā tiek konfiscēta valsts labā. Minētā likuma 59. nodaļa noteic kārtību procesam par noziedzīgi iegūtu mantu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas otro teikumu apgabaltiesas lēmums nav pārsūdzams. Savukārt minētā likuma 62. un 63. nodaļa noteic kārtību, kādā no jauna tiek izskatīti spēkā esoši nolēmumi. Proti, kriminālprocesa atjaunošana sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem un spēkā esošo nolēmumu jauna izskatīšana sakarā ar materiālo vai procesuālo likuma normu būtisku pārkāpumu.

3. Pieteikumā apstrīdēta divu tiesību aktu – Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma – normu atbilstība Satversmei. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas 1.[1] punktam vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama, ja apstrīdētie akti ir savstarpēji cieši saistīti un to izvērtēšana vienas lietas ietvaros var sekmēt vispusīgu un ātrāku lietas izskatīšanu.

Krimināllikuma 70.[11] panta pirmā daļa noteic noziedzīgi iegūtas mantas jēdzienu. Savukārt apstrīdētās Kriminālprocesa likuma normas noteic gan kārtību rīcībai ar noziedzīgi iegūtu mantu, gan tiesas procesu par noziedzīgi iegūtu mantu. Apstrīdētās normas ir savstarpēji cieši saistītas un to izvērtēšana vienas lietas ietvaros veicinātu lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas 1.[1] punkta prasībām.

3. Satversmes tiesas likuma 19.[2] panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt minētā panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2024. gada 24. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2023-36-03 5. punktu*). Ir jāpastāv tiešai saiknei starp personas pamattiesību aizskārumu un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*). Aizskārums izpaužas kā tiesību normas tiešas vai ar tās piemērošanas aktu radītas nelabvēlīgas tiesiskas sekas attiecībā uz personas

pamattiesībām (*sk. Satversmes tiesas 2024. gada 24. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2023-36-03 5. punktu*).

No pieteikuma secināms, ka procesā par noziedzīgi iegūtu mantu pirmās instances tiesa par noziedzīgi iegūtiem atzina un valsts labā konfiscēja Pieteikuma iesniedzējai piederošus finanšu līdzekļus. Pieteikuma iesniedzēja minēto lēmumu pārsūdzēja apelācijas instances tiesā. Ar apelācijas instances tiesas lēmumu pirmās instances tiesas lēmums atstāts negrozīts. Minētais lēmums nav pārsūdzams.

Pieteikumā vispārīgi norādīts uz to, ka apstrīdētās normas aizskar tiesības uz īpašumu, jo manta konfiscēta patvaļīgi. Tāpat tās aizskar tiesības uz taisnīgu tiesu, jo neparedz nevienu tiesību aizsardzības mehānismu, ja apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi būtisku materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpumu. Pieteikuma iesniedzējas ieskatā apstrīdētās normas neatbilst arī nevainīguma prezumpcijas principam, jo piemēro krimināltiesiska rakstura sankciju bez personas vainas konstatēšanas. Tomēr pieteikumā nav pamatots, kādā veidā katra no apstrīdētajām normām ir radījusi Pieteikuma iesniedzējai nelabvēlīgas tiesiskās sekas, aizskarot tai Satversmē ietvertās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.^{2} panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

4. Ievērojot to, ka lieta Satversmes tiesā nav ierosināma, pieteikumā ietvertais lūgums – novērst Pieteikuma iesniedzējas pamattiesību aizskārumu konkrētā krimināprocesā – netiek izskatīts.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 194/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina